

Vergaderjaar 2018–2019

22 831

De Hoorn van Afrika

Nr. 136

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 november 2018

In een brief aan uw Kamer van 19 juli 2018 («Beantwoording Kamervragen over inning Eritrese diasporabelasting» (Aanhangsel Handelingen II 2017/18, nr. 2850) heeft het kabinet aangekondigd opdracht te zullen geven tot een onderzoek naar de mogelijkheden voor een verbod op de Eritrese diasporabelasting. Dit onderzoek vloeide voort uit een wens van uw Kamer als vervat in de motie van de leden Karabulut en van Ojik (Kamerstuk 22 831, nr. 133). Het onderzoek is op 15 oktober 2018 afgerond. Hierbij bied ik u, mede namens de Staatssecretaris van Financiën, het onderzoeksrapport¹ en de appreciatie van het rapport aan.

Achtergrond van het onderzoek

Voor het onderzoek naar de mogelijkheden voor een verbod op de Eritrese diasporabelasting is het «*International Bureau for Fiscal Documentation*» (IBFD) gekozen, vanwege haar expertise op het gebied van het belastingrecht. Het IBFD is een onafhankelijk non-profit kenniscentrum op het gebied van internationaal belastingrecht.²

Het IBFD heeft onderzocht of en hoe een verbod op de *heffing* en *inning* van diasporabelasting in de Nederlandse wet vastgelegd kan worden.³

Conclusies uit het IBFD onderzoek

Het uitgangspunt dat staten in beginsel vrij zijn in de vormgeving van hun belastingwetgeving en daarbij het nationaliteitsbeginsel mogen hanteren, geldt ook voor Eritrea. Uit het onderzoek van het IBFD komt naar voren dat belastingheffing op grond van het nationaliteitsbeginsel minder gebruikelijk is, maar niet uitzonderlijk. Uit het rapport blijkt dat de Verenigde Staten van Amerika, Kenia en andere landen nationaliteit als

¹ IBFD rapport «Diasporabelasting door Eritrea en de Nederlandse belastingwetgeving», raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

² Zie website: www.ibfd.org

³ Zie onderzoeksrapport pagina 3.

één van de uitgangspunten nemen bij de heffing van belasting van natuurlijke personen. Ook Nederland kent in het belastingrecht op een aantal plaatsen bepalingen die uitsluitend van toepassing zijn op natuurlijke personen met de Nederlandse nationaliteit. Daarnaast is het weigeren van bepaalde vormen van consulaire bijstand als drukmiddel bij de inning van belasting, niet uitzonderlijk. In het rapport wordt een voorbeeld gegeven van de wijze waarop Nederland belasting int van Nederlanders die buiten Nederland woonachtig zijn en inkomen uit Nederland genieten. Een uiterste maatregel die de Nederlandse overheid hierbij kan nemen is het opnemen van een belastingschuldige in het Register Paspoortsignaleringen, waardoor het paspoort ongeldig wordt verklaard en er geen recht bestaat op een nieuw paspoort totdat de belastingschuld is voldaan.

Het rapport concludeert dat de Nederlandse belastingwetgeving in beginsel uitsluitend bepalingen bevat op grond waarvan in Nederland belasting is verschuldigd, of procedurele bepalingen met betrekking tot de belastingheffing- en inning door Nederland. Er worden geen uitlatingen gedaan over de heffing en inning van belasting door vreemde mogendheden in Nederland. Daarnaast is er geen belastingverdrag met Eritrea overeengekomen, is Eritrea niet aangesloten bij het multilaterale verdrag inzake Wederzijdse Administratieve Bijstand in Belasting (WABB-verdrag), en verleent Nederland geen bijstand bij invordering van de Eritrese diasporabelasting.

Derhalve kan de belastingheffing- en inning van de Eritrese diasporabelasting niet op grond van het Nederlandse belastingrecht tegengegaan worden. Ook het opstellen van nieuwe wetgeving om heffing en inning van diasporabelasting te verbieden in Nederland, past niet binnen het Nederlandse belastingrecht, wederom omdat dit recht zich uitsluitend richt op de heffing en inning van Nederlandse belastingen en op het functioneren van de Nederlandse belastingdienst.

Appreciatie van het onderzoeksrapport

Het kabinet neemt kennis van de conclusies uit het IBFD onderzoek. Het staat mogendheden vrij hun belastingstelsel in te richten en, binnen de grenzen van het internationale recht, maatregelen te gebruiken om zich te verzekeren van de inning van belasting. Het kabinet onderschrijft de conclusie uit het IBFD onderzoek dat de manier waarop een staat belasting heft en int in beginsel voorbehouden is aan die staat.

Het rapport bevestigt dat de Nederlandse belastingwetgeving zich uitsluitend op de heffing en inning van belasting in Nederland richt en op onderdanen van Nederland die in het buitenland woonachtig zijn. Daarnaast wordt in het rapport aangegeven dat met een belastingverdrag een beperking zou kunnen worden opgeworpen aan Eritrea om de diasporabelasting ongelimiteerd toe te passen. Echter, een belastingverdrag is een wederzijds compromis en het lijkt niet voor de hand te liggen dat dit evenwichtig in een belastingverdrag met Eritrea kan worden opgenomen (Eritrea heeft momenteel slechts één belastingverdrag dat tot op heden niet in werking is getreden).

In het rapport wordt opgemerkt dat op basis van het Besluit voorkoming dubbele belasting 2001 (Bvdb 2001) inwoners van Nederland de Eritrese diasporabelasting onder voorwaarden kunnen verminderen of een kostenaf trek kunnen claimen voor zover de belasting ziet op uit Eritrea afkomstige inkomsten. Dit is in overeenstemming met het beleid dat in het Bvdb 2001 is vormgegeven om internationale dubbele belasting te voorkomen en vermindering of een kostenaf trek te verlenen ten aanzien

van inkomen dat in het buitenland is opgekomen. Ten aanzien van inkomen uit Nederland kunnen inwoners van Nederland niet een vermindering of kostenaf trek claimen voor de Eritrese diasporabelasting op basis van het Bvdb 2001.

Het IBFD onderzoek beperkt zich tot de studie van de Eritrese diasporabelasting vanuit de fiscaliteit. Al eerder heeft het kabinet aangegeven dat het internationaal recht geen verbod op diasporabelasting kent. Ook is per ministeriële regeling (26 oktober 2016) vastgesteld dat de inning van Eritrese diasporabelasting in Nederland strafbaar is, wanneer deze in strijd is met het Nederlandse en internationale sanctieregime ten aanzien van Eritrea, of wanneer deze vormen (als afpersing en oplichting) aanneemt die strafbaar zijn op grond van het Nederlandse strafrecht (zie het EVA-advies en de appreciatie ervan in bijlagen bij Kamerstuk 22 831, nr. 108). Hiermee heeft het Openbaar Ministerie het wettelijk kader om personen betrokken bij dergelijke inning te vervolgen.

Het IBFD onderzoek bevestigt dat het in het Nederlandse belastingstelsel niet mogelijk is om de heffing en de inning van de Eritrese diasporabelasting in Nederland te verbieden. De inning is al verboden als deze gepaard gaat met fraude, dwang, afpersing en andere strafbare feiten of wanneer zij in strijd is met het op Eritrea van toepassing zijnde sanctieregime. In de brief van 17 januari 2018 is uiteengezet dat er aanwijzingen zijn dat intimidatie en dwang plaatsvinden bij de inning van de diasporabelasting. Het kabinet vindt dergelijke praktijken onwenselijk. Daarom heeft Nederland zijn zorgen over de wijze van inning van de diasporabelasting reeds diverse malen onder de aandacht van Eritrese autoriteiten gebracht. Zoals eerder aan uw Kamer gemeld op 18 september 2017 (Kamerstuk 22 831, nr. 130) en in de brief van 15 december 2016 (Kamerstuk 22 831, nr. 108) zijn er strafrechtelijke aanknopingspunten nodig om individuen te kunnen vervolgen die zich schuldig maken aan inning van de diasporabelasting waarbij sprake is van ongeoorloofde dwang en intimidatie. Het is daarom van belang dat personen die dwang of intimidatie ervaren bij de inning van de Eritrese diasporabelasting zich (blijven) melden bij de politie.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok